

Evaluatie invoering Diftar

Evaluatie 2025

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Harmonisatie grondstoffenbeleid 2023-2027	4
1.3	Tussenevaluatie 2024	4
1.4	Participatie	4
1.5	Afwegingskader	5
2.	Beleidsdoelstellingen	6
2.2	Van Afval naar Grondstof (VANG)	6
2.3	Resultaten VANG in Eemsdelta	7
3.	Beleidsonderdelen	8
3.1	Aanvullende service	8
3.2	Diftar bij hoogbouw	8
3.3	Basisvoorzieningen op orde	9
3.4	Aanvullend beleid	11
3.5	Communicatie	12
4.	Scheidingsresultaten	13
4.1	Resultaten per afvalstroom	13
4.2	Resultaten nascheiding	18
5.	Vragen en meldingen over afval	19
5.1	Via het Meldpunt woonomgeving	19
5.2	Via e-mail afvalscheiding	21
5.3	Telefonisch via KCC	21
6.	Vragenlijst inwonerspanel	22
6.1	Inleiding	22
6.2	Resultaten	23
6.	Financiën	29

6.1	Opbouw afvalstoffenheffing	29
6.2	Ontwikkeling tarieven afvalstoffenheffing.....	29
6.3	Ontwikkeling afvalkosten per huishouden	30
7.	Conclusies en aanbevelingen.....	31
7.1	Conclusies	31
7.2	Aanbevelingen	33

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In de raadsvergadering van woensdag 13 juli 2022 is het beleidsplan 'Harmonisatie grondstoffenbeleid 2023-2027' (hierna beleidsplan) vastgesteld. Met vaststelling van het beleidsplan is de inzameling van huishoudelijk afvalstoffen in de gemeente Eemsdelta geharmoniseerd en is besloten tot de invoering van Diftar (gedifferentieerd tarief) per 1 januari 2023. Bij vaststelling van het beleidsplan heeft het college toegezegd het beleid na twee jaar te evalueren. De voorliggende evaluatie heeft daarmee betrekking op de jaren 2023 en 2024.

1.2 Harmonisatie grondstoffenbeleid 2023-2027

De gemeentelijke herindeling gaf in 2022 aanleiding om het beleid ten aanzien van afval en grondstoffen te harmoniseren. Het beleid maar ook de organisatie rond afvalinzameling was sterk verschillend. De harmonisatie was tevens een goed moment om een strategische visie te ontwikkelen op het grondstoffenbeleid om de hoeveelheid restafval in de gemeente te verminderen. Daarbij is aangesloten bij de landelijke beleidskaders van de VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof).

1.3 Tussenevaluatie 2024

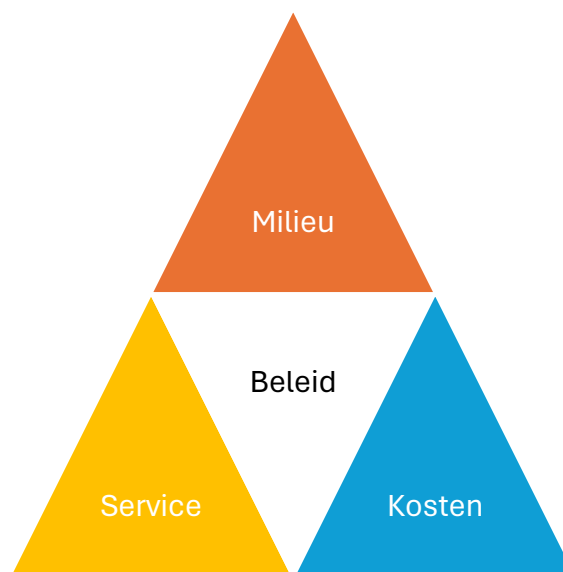
Omdat de resultaten van 2024 (ledigingsgegevens, scheidingspercentages enz.) in het eerste kwartaal van 2025 bekend worden, is er in aanloop naar de evaluatie op verzoek van de gemeenteraad eind 2024 een tussenevaluatie opgesteld. In de tussenevaluatie zijn de resultaten van het afvalbeleid van 2023 en de eerste helft van 2024 gepresenteerd en is de stand van zaken van de vastgestelde beleidsdoelstellingen en beleidsonderdelen toegelicht.

1.4 Participatie

Bij de invoering van Diftar is een gemeente brede vragenlijst uitgezet om inwoners te betrekken bij de vorming van het nieuwe beleid. In het kader van de evaluatie zijn inwoners opnieuw betrokken en is een vragenlijst uitgezet naar het inwonerspanel van de gemeente. Hiermee bevat de evaluatie naast data over de inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen ook inzicht in de wijze waarop de invoering van Diftar door onze inwoners wordt ervaren.

1.5 Afwegingskader

Het beleidsplan heeft als doel het grondstoffenbeleid voor de gemeente Eemsdelta te harmoniseren en de hoeveelheid restafval te verminderen. De basis voor het beleid en daarmee ook voor de evaluatie is het afwegingskader op basis van de afvaldriehoek: welk milieudoel willen we bereiken, welke kosten mogen daar tegenover staan en welk serviceniveau willen we daarbij (minimaal) bieden)?

Figuur 1: afvaldriehoek

Milieu gaat daarbij over de hoeveelheid afval, het scheidingspercentage en de CO₂ reductie. Service gaat over de intensiteit van dienstverlening, het aantal ophaalrondes en de voorziening dichtheid. Kosten gaat over de afvalbeheerkosten, de inzamel- en verwerkingskosten en de kosten per afvalstroom.

De drie elementen uit de afvaldriehoek zijn van grote invloed op elkaar. Per afvalstroom vindt een afweging plaats op basis de drie elementen. In een succesvol afvalstelsel zijn de elementen met elkaar in balans.

2. Beleidsdoelstellingen

2.2 Van Afval naar Grondstof (VANG)

Tot en met 2020 had VANG Huishoudelijk Afval als streefdoel: de gemiddelde hoeveelheid restafval per inwoner terugbrengen tot onder de 100 kilo en 75% afscheiding realiseren. Op die doelstelling is ook de strategische visie van het beleidsplan gebaseerd.

Nieuwe VANG recycledoelstelling

Helaas blijkt niet al het gescheiden afval geschikt voor recycling en wordt een deel van het gescheiden afval alsnog verbrand. Ook raken deelstromen soms vervuild waardoor recycling niet meer mogelijk is en zitten er materialen in het restafval die nog niet- of niet volledig recyclebaar zijn.

Hierdoor is de echte hoeveelheid restafval groter dan wat overblijft na afvalscheiding.

Daarom gaan we voortaan meer sturen op het percentage gerecycled materiaal. Gebaseerd op de Europese norm is het nieuwe doel om in 2030 minimaal 60% van het huishoudelijk afval te recyclen. We zullen ons afval dus nog beter moeten scheiden en zorgen voor schonere afvalstromen. De 100 kilo restafval per inwoner laten we echter niet los. We willen nog steeds zo veel mogelijk waardevolle materialen uit het restafval halen om te voorkomen dat ze worden verbrand. Maar het accent ligt nu op het percentage gerecycled materiaal.

Hoeveel invloed hebben wij daar op?

Het uitgangspunt is dat schone deelstromen (verschillende soorten afval) verderop in de keten zorgen voor meer recycling. Daar ligt een gedeelde verantwoordelijkheid. Gemeenten en inzamelaars proberen hun inwoners zo goed mogelijk te informeren, faciliteren en motiveren om hun afval zo goed mogelijk te scheiden. Producenten werken aan verpakkingen die steeds beter te recyclen zijn. Daarnaast worden recyclingtechnieken bij verwerkers ook steeds beter. Zo zorgen we er samen voor dat we meer gaan recyclen.

Wat zijn de gevolgen voor het beleid?

Ondanks dat er met het recyclepercentage een beter beeld van het daadwerkelijk hergebruik van materialen ontstaat, zijn er in de afvalketen nog verschillende vragen over de toepassing van de cijfers en de definitie van recycling. Ook vraagt de focus op recycling van alle partijen uit de keten om een andere registratie van de afvalstromen.

Hierdoor beschikken wij nog niet over een zuivere vertaling van het scheidingspercentage naar een recyclepercentage. Om daarnaast een goede vergelijking tussen de afgelopen jaren te kunnen maken gaan we in deze evaluatie uit van het scheidingspercentage en nog niet van het recyclepercentage.

2.3 Resultaten VANG in Eemsdelta

In de tussenevaluatie van 2024 lieten we zien dat door de invoering van Diftar de aangeboden hoeveelheid afval flink omlaag is gegaan. Het scheiden van afval is ook aanzienlijk verbeterd. In 2023 is de hoeveelheid restafval per inwoner in Eemsdelta met 22,5% gedaald. Van 160 kilo per inwoner in 2022 naar 124 kilo in 2023. Het scheidingspercentage voor alle afvalstromen samen is hierdoor in 2023 met 4% gestegen naar 77%.

In 2024 is de hoeveelheid restafval per inwoner echter iets gestegen van 124 kilo naar 128 kilo. Het scheidingspercentage is gelijk gebleven en is 77%. Gemiddeld is er per inwoner 2 kilo meer grof huishoudelijk afval ingezameld aan huis en is er 2 kilo meer grof huishoudelijk afval bij de milieustraten aangeboden. Die stijging valt voor een belangrijk deel toe te schrijven naar de verhuisbewegingen die als gevolg van sloop- en nieuwbouw en de versterking hebben plaatsgevonden in de Zandplatenbuurt in Delfzijl, maar ook in Appingedam en in 't Zandt.

De dynamiek in de versterkingsopgave heeft veel invloed op de aard en de hoeveelheid aangeboden huishoudelijk afval. De komende jaren zal dat waarschijnlijk nog zo blijven en blijven er fluctuaties zichtbaar, met name in het aangeboden grof huishoudelijk afval. Daardoor blijft de hoeveelheid restafval naar verwachting hoger dan in andere gemeenten.

3. Beleidsonderdelen

Wanneer een gemeente haar inwoners wil stimuleren zo weinig mogelijk restafval aan te bieden door middel van het invoeren van Diftar, zullen de voorzieningen voor het scheiden van afval op orde moeten zijn.

Het beleid is daarom opgebouwd uit verschillende beleidsonderdelen. In de tussenevaluatie is uitgebreid stil gestaan bij de stand van zaken van de verschillende beleidsonderdelen. In deze paragraaf wordt de stand van zaken van elke beleidsonderdeel over twee Diftar jaren toegelicht.

3.1 Aanvullende service

Extra containers

Elk jaar vinden er mutaties plaats in het containerbestand. De meeste mutaties vinden plaats als gevolg van verhuizingen en sloop- en nieuwbouw activiteiten. Sinds de invoering van Diftar is de aanvraag van extra grijze containers fors terug gelopen. In 2023 werden er 74 aanvragen gedaan en in 2024 waren er 23 aanvragen. Een logisch gevolg van Diftar is een toename van het aantal aangevraagde groene containers. In 2023 waren er dat 311 en in 2024 waren het er 108 aanvragen.

Medisch afval

In plaats van een extra container voor medisch afval is er bij de invoering van Diftar een regeling ingericht waarmee huishoudens die medisch afval aanbieden 50% korting krijgen op het totaal aangeboden kilo's restafval. Medisch afval kan daarmee in de grijze container worden aangeboden. Incontinentiemateriaal mag ook in een luiercontainer worden aangeboden. Op dit moment maken 199 aansluitingen gebruik van de regeling voor medisch afval. De kosten van de regeling bedragen circa € 7.000,- op jaarbasis.

3.2 Diftar bij hoogbouw

In 2023 zijn alle 65 bestaande ondergrondse containers omgebouwd en Diftar-proof gemaakt. In oktober 2023 was dit gereed.

De grootste uitdaging zit in het vervangen van 54 locaties met bovengrondse verzamelcontainers voor ondergrondse verzamelcontainers. Op dit moment zijn er 50 van de 54 locaties vervangen. De vervanging van de overige 4 locaties wordt in 2025 uitgevoerd.

Ten behoeve van de omvorming worden er 4 locaties met bovengrondse containers vervangen voor nieuwe bovengrondse containers zodat deze ook met de kraanauto te legen zijn. Dat zal in 2025 worden uitgevoerd.

De volledige omvorming is in het derde kwartaal van 2025 gereed. Vervolgens kan met ingang van 1 januari 2026 Diftar bij hoogbouw worden ingevoerd.

Gelijktijdig met het plaatsen en vervangen van ondergrondse containers met toegangscontrole voor restafval, worden er gft-zuilen geplaatst. Hiermee kan het afval ook bij hoogbouw conform de Kaderrichtlijn afvalstoffen gescheiden worden ingezameld en is invoering van Diftar mogelijk. Er zijn inmiddels 82 gft zuilen geplaatst. De overige zuilen worden in 2025 geplaatst. Omdat op enkele locaties de gft-zameling met minicontainers is geregeld worden niet meer 120 maar 100 gft-zuilen geplaatst.

Het plaatsen van ondergrondse containers in het centrum van Appingedam voor aansluitingen die geen ruimte hebben voor een container worden in de loop van 2025 geplaatst.

Om overlast te voorkomen wordt in de centrumgebieden van Delfzijl en Appingedam niet bij elke ondergrondse container voor restafval een gft-zuil geplaatst. Het gaat om 5 locaties. Hier verwijzen we de omwonenden naar een gft-zuil in de buurt.

3.3 Basisvoorzieningen op orde

Stoppen met bedrijfsmatige inzameling

Er wordt geen bedrijfsafval meer ingezameld met minicontainers. Alleen kleine bedrijven die geen plek hebben voor een eigen container of waar een container niet wenselijk is (bijvoorbeeld in de centra) kunnen een milieupas krijgen. Voorwaarde is dat er een paar zakken afval in de week worden aangeboden.

Inzameling bij buurthuizen, (sport)verenigingen en kerken

Op dit moment maken verschillende kerken, (sport)verenigingen, begraafplaatsen en dorps- en buurthuizen gebruik van de gemeentelijke afvalinzameling. In de meeste gevallen wordt het afval van deze organisaties gelijktijdig met het huishoudelijk afval opgehaald. De lasten worden op dit moment gecompenseerd, maar worden niet in de afvalstoffenheffing betrokken. In de tweede helft van 2025 wordt het stoppen met de gemeentelijke afvalinzameling, dan wel in het in rekening brengen van afvalkosten, bij deze verenigingen per 1 januari 2026 voorbereid. Gelijktijdig wordt onderzocht of en hoe er een compensatie van deze kosten plaats kan vinden dan wel of dit bestuurlijk gewenst is.

Inzameling oud papier en karton

In de hele gemeente wordt oud papier en karton ingezameld met minicontainers. De inzameling vindt plaats door vrijwilligers van verenigingen, kerken en scholen. Op dit moment zijn er 28 verenigingen betrokken bij de inzameling. Het aantal fluctueert, waarbij routes van gestopte verenigingen worden ingevuld door andere verenigingen.

Inzameling verpakkingsglas

Verspreid door de gemeente staan er 52 containers voor de inzameling van verpakkingsglas. Er staan 30 in de omgeving van Delfzijl, 10 in de omgeving van Appingedam en 12 in de omgeving van Loppersum. Deze inzameling verloopt goed. In 2023 is er 11% meer verpakkingsglas ingezameld en in 2024 is het gedaald met 4%. Dit geeft echter geen aanleiding om meer containers te plaatsen of containers te verplaatsen.

Inzameling textiel

Verspreid door de gemeente staan er 28 containers voor de inzameling van textiel. Er staan 11 containers van Omrin in de omgeving van Loppersum, 9 containers in de omgeving van Delfzijl van Sympany en Hergebruik Plus en 8 containers in de omgeving van Appingedam van Sympany en Hergebruik Plus. In 2023 is er 16% meer textiel ingezameld en in 2024 6% meer t.o.v. 2023. Dit geeft echter aanleiding om meer containers te plaatsen of containers te verplaatsen.

Grofvuilinzameling aan huis

Jaarlijks worden 24 routes gereden om grofvuil aan huis op te halen. Per keer wordt erop circa 30 tot 35 plekken afval aangeboden. De inzameling verloopt goed. Wel moet er meer aandacht worden besteed aan de wijze waarop het afval moet worden aangeboden. Ook komt het regelmatig voor dat er meer afval wordt aangeboden dan is aangemeld. We kunnen echter moeilijk achterhalen of dit extra afval door de hoofdaanbieder is aangeboden of door buurtbewoners. Het extra afval wordt altijd meegenomen.

Grof groeninzameling aan huis

Het aanbieden van grof groenafval vindt plaats op basis van aanmelding. In 2023 zijn er 120 aanmeldingen geweest en in 2024 waren er 61 aanmeldingen. De regeling loopt goed. Ten opzichte van de takkenroute in de voormalige gemeente Loppersum wordt er minder vaak groenafval aangeboden, maar is de hoeveelheid per aanmelding wel meer.

Kerstbomenroute inzameling aan huis

De inzameling heeft in 2023 plaatsgevonden op basis van aanmelding. Dit heeft geleid tot bijna 900 aanmeldingen waarmee routes zijn ingepland om de kerstbomen op te halen. Het verwerken van de meldingen en het inplannen van de routes is zeer arbeidsintensief geweest.

Om die reden is er in 2024, overeenkomstig de meeste ander gemeenten in onze provincie, ingezameld op een vast moment. De kerstbomen konden in januari worden aangeboden, tegelijk met de eerste leging van de groene container. Deze aanpak heeft goed gewerkt en wordt doorgezet.

De inzameling van kerstbomen is voornamelijk service gericht. De kosten bedragen jaarlijks ongeveer €16.000 waarmee de inzameling van circa 600 tot 800 kerstbomen per jaar een kostbare maatregel is.

KCA inzameling aan huis

Het ongewijzigde beleid op dit punt werk nog steeds goed. Elke route bevat ongeveer 35 tot 40 aanmeldingen.

Milieustraten

De harmonisatie van de regelingen op de milieustraten zorgt voor veel duidelijkheid bij onze inwoners en onze medewerkers. De mogelijkheid om zowel in Usquert als in Farmsum het afval te brengen zorgt voor comfort. Het 3 keer gratis aanbieden drukt echter wel op de afvalstoffenheffing. Ook is deze regeling niet voor iedereen geschikt, bijvoorbeeld voor inwoners met een lichamelijke beperking of zonder vervoersmiddel.

3.4 Aanvullend beleid

Luiers

Bij de invoering van Diftar is besloten tot het gescheiden, zonder extra kosten inzamelen van luiers. Verspreid door de gemeente kunnen er op 28 locaties luiers worden aangeboden. De containers worden wekelijks geleegd en zijn vrijwel altijd vol.

Er is de afgelopen twee jaar vaak geschoven met de locatie van de containers. Met name omdat er overlast wordt ervaren door stank en bijplaatsingen. Ook zijn er regelmatig verzoeken binnengekomen om extra containers te plaatsen. Hierin zijn we vanwege de extra kosten, de wens om het beleid op dit vlak te optimaliseren en landelijke ontwikkelingen op het gebied van luierinzameling en verwerking terughoudend in geweest.

Kwijtscheldingen

Op dit moment vindt bij 776 huishoudens kwijtschelding van de afvalstoffenheffing plaats. De kwijtschelding geldt voor het vastrecht bedrag plus een gemiddeld aantal kilo's restafval.

Zwerfafvalrapers

Er zijn op dit moment 55 afvalrapers die alleen of in groepen met regelmaat een rondje door wijk of buurt maken om zwerfafval te rapen. Het verzamelde afval wordt door de gemeente bij de afvalrapers thuis opgehaald. Niet iedereen meldt het afval bij ons aan.

Ook organiseren we in onze gemeente de Landelijke Opschoondag. Op die dag kunnen scholen, verenigingen of individuele afvalrapers aan de slag in de wijk of buurt. Dit is elk jaar een groot succes. Ieder jaar doen er circa 50 groepen mee met in totaal zo'n 1.500 deelnemers.

BEST-tas

De BEST-tas is gratis en kan het hele jaar via afvalscheiden@eemsdelta.nl worden aangevraagd. De tas wordt vervolgens thuis bezorgd. Er is in de afgelopen twee jaar een keer een actie geweest om de BEST-tas te promoten. In 2025 zullen we in het kader van afvalpreventie meer aandacht aan de BEST-tas besteden.

3.5 Communicatie

Goed afvalbeleid valt of staat met een goede communicatie. Het zwaartepunt van de communicatie-inzet ligt in de fase van de aanloop naar de invoering en de eerste maanden van de uitvoering van Diftar.

Bij aanvang van Diftar is er stevig ingezet op de communicatie over de verandering die Diftar met zich meebrengt. Bijvoorbeeld via de Diftar krant, die in december 2022 huis aan huis is verspreid. Ook is er geïnvesteerd in de informatievoorziening op de website eemsdelta.nl/afval. Het e-mailadres afvalscheiden@eemsdelta.nl vormt een belangrijk loket voor vragen over afval van onze inwoners.

Met regelmaat verschijnen er berichten over afval op de pagina 'Gemeente Nieuws' van de Eemsbode. Soms als reminder van regels en afspraken, maar soms ook met tips en trucs en resultaten over het scheiden van afval. Ongeveer drie keer per jaar verschijnt er een gehele pagina over afvalscheiden.

Om te laten zien wat er met ons afval gebeurt, organiseren we bezoeken aan de scheidings- en bewerkingsinstallatie (SBI) van Omrin. Er is een bezoek met raadsleden geweest en drie bezoeken met inwoners. We blijven deze bezoeken ook in de toekomst organiseren om onze inwoners bewust te maken van het verminderen en scheiden van afval. In juli 2025 gaan we weer een bezoek organiseren.

Bij de invoering van Diftar is ook de Omrin Afvalapp gelanceerd. In de afvalapp kunnen inwoners het aantal keren dat ze afval aanbieden en het aantal kilo's dat ze aanbieden raadplegen. Daarmee krijgen onze inwoners vroegtijdig inzicht in de verwachte kosten. In de app is ook een scheidingswijzer en de afvalkalender opgenomen.

Op dit moment hebben 11.787 huishoudens de app geïnstalleerd. Om de kilo's en ledigingen te kunnen zien, is het nodig om de app te activeren. Ongeveer 81% van de huishoudens heeft de app geactiveerd. We blijven communiceren over de meerwaarde van app.

Door uitval en functiewijzigingen zijn er geen afvalcoaches meer. De taken van de afvalcoach worden ingevuld door de servicemedewerkers en door de vakgroep afval van het team beheer openbare ruimte. De afvalcoaches hebben in de opstartfase een belangrijke rol gespeeld bij de ondersteuning van onze inwoners. Nu de invoering van Diftar zich meer in de beheerfase begeeft, is de rol van de afvalcoach veranderd en zijn de taken minder intensief.

4. Scheidingsresultaten

De scheidingsresultaten zijn de belangrijkste graadmeter voor het functioneren van Diftar. Scheidingsresultaten laten niet alleen zien hoeveel afval en hoeveel gescheiden afval er is aangebonden, maar zijn ook indicatief voor het resultaat van de verschillende ingevoerde beleidsonderdelen.

In de tussenevaluatie van 2024 zijn de resultaten van 2023 vergeleken met de eerste helft van 2024. Nu alle data van 2024 bekend is, kan een vergelijking worden gemaakt tussen twee volledige Diftar-jaren.

4.1 Resultaten per afvalstroom

PMD/ overig afval

De hoeveelheden PMD/overig afval in de tabel zijn afkomstig uit inzameling van de grijze container bij laagbouw en de inzameling van boven- en ondergrondse verzamelcontainers bij hoogbouw. Het betreft de hoeveelheid afval voor dat het wordt nagescheiden in de Scheidings- en bewerkingsinstallatie (SBI) van Omrin.

De hoeveelheid PMD/overig afval is sinds de invoering van Diftar met een kwart afgenomen. Er is daarbij in 2023 een flinke sprong genomen. In 2024 is de hoeveelheid PMD/ overig afval redelijk gestabiliseerd.

De verwachting is dat wanneer alle GFT-zuilen zijn geplaatst de hoeveelheid PMD/overig afval in de ondergrondse containers bij hoogbouw zal afnemen. Dit effect wordt naar verwachting versterkt wanneer vanaf 2026 inwoners bij hoogbouw per klepbeweging voor hun PMD/overig afval gaan betalen.

PMD/overig afval (voor nascheiding)			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	10.022	7.506	7.461
Verschil ton afval t.o.v. jaar ervoor		-2.516	-45
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		-25%	-1%
Kg/inwoner	220,8	165,4	165,4

Gft-afval groene container

Zowel in het eerste als het tweede jaar na invoering van Diftar is de hoeveelheid gft-afval toegenomen. De verwachte toename van gft-afval is in relatie tot de lichte afname van het PMD/overig afval naar verwachting doorgezet.

De hoeveelheid gft-afval in de groene container wordt voor een belangrijk deel bepaald door tuinafval. De hoeveelheid gft-afval in de groene container is daarmee sterk afhankelijk van de weersomstandigheden.

GFT Afval groene container			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	5.232	6.093	6.967
Verschil ton afval t.o.v. jaar ervoor		861	874
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		16%	14%
Kg/inwoner	115,3	134,2	154,5

Papier en karton inzameling aan huis

In het eerste jaar na invoering van Diftar is ten opzichte van het jaar daarvoor nagenoeg evenveel papier en karton ingezameld. In het tweede jaar van Diftar is er een daling zichtbaar in de hoeveelheid papier en karton.

Deze daling is te verklaren doordat minder drukwerk (folders en kranten etc.) aan huis worden bezorgd. Doordat alle papier verzamelcontainers bij verenigingen zijn verdwenen, is het aandeel van papier en karton van bedrijven afgenomen.

Papier en karton inzameling aan huis			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	2.419	2.409	2.234
Verschil ton afval t.o.v. jaar ervoor		-10	-175
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		-0,4%	-7%
Kg/inwoner	53,3	53,1	49,5

Verpakkingsglas inzameling

In het eerste jaar na de invoering van Diftar is er meer verpakkingsglas ingezameld. In het tweede jaar is er een lichte daling zichtbaar, maar lijkt de hoeveelheid verpakkingsglas te stabiliseren.

Verpakkingsglas inzameling			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	725	804	773
Verschil ton afval t.o.v. jaar ervoor		79	-31
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		11%	-4%
Kg/inwoner	16,0	17,7	17,1

Textiel inzameling

Te zien is dat in het eerste jaar na invoering van Diftar de ingezamelde hoeveelheid flink is toegenomen. In het tweede jaar is er eveneens een stijging van de hoeveelheid textiel zichtbaar.

Textiel inzameling			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	246	287	305
Verschil ton afval t.o.v. jaar ervoor		41	18
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		17%	6%
Kg/inwoner	5,4	6,3	6,8

Electrische apparaten

Landelijk wordt er hard gewerkt om meer afgedankte elektrische apparaten in te zamelen. De Stichting Open is landelijk verantwoordelijk voor de inzameling. We zien dat de inzameling in 2024 weer is gestegen en met 5,4 kg per inwoner dicht bij het landelijke gemiddelde ligt van 5,7 kg per inwoner.

Elektrische apparaten			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	234	222	243
Verschil ton afval t.o.v. jaar ervoor		-12	21
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		-5%	9%
Kg/inwoner	5,2	4,9	5,4

Grofvuil inzameling aan huis en en grofvuil milieustraten

Er is een flinke stijging van de hoeveelheid grofvuil dat is ingezameld bij de milieustraten in Farmsum, Usquert en de grofvuilroute in het eerste jaar na invoering van Diftar. Dit is in 2024 nog meer gestegen, met name door de vele sloop- nieuwbouwprojecten in Appingedam en Delfzijl.

De stijgende trend in 2023 en 2024 lijkt te verklaren doordat er meer woningen vanuit de versterkingsopgave worden opgeleverd. In verhuizen vaker wat resulteert in grotere hoeveelheden grofvuil.

Grofvuil inzameling aan huis (na scheiding op Milieustraat Farmsum)			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	230	89	179
Vershil ton afval t.o.v. jaar ervoor		-141	90
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		-61%	101%
Kg/inwoner	5,1	2,0	4,0

Grofvuil milieustraten			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	1.488	1639	1.715
Vershil ton afval t.o.v. jaar ervoor		151	76
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		10%	5%
Kg/inwoner	32,8	36,1	38,0

In 2024 was het aandeel grofvuil 42 kg van de totale 128 kg restafval per inwoner. Om onze afvaldoelstelling te behalen is het belangrijk om het aandeel grofvuil naar beneden te krijgen. Daarnaast voorzien wij dat de kosten voor verbranding toe gaan nemen door milieuheffingen. Wen onderzoeken op welke manieren wij het aandeel grofvuil in de kilo's restafval per inwoner naar beneden kunnen halen.

Overige afvalstromen milieustraten

Naast het grofvuil wat wordt ingezameld op de milieustraten zijn er ook de overige afvalstromen die je apart kan inleveren. Zoals hout, harde kunststoffen, puin, piepschuim, asbest, groenafval enz. We zien dat langzaam het totaal van deze afvalstromen daalt. Hier is echter geen duidelijke verklaring voor te geven.

Overige afvalstromen milieustraten			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	5.040	4.609	4.380
Verschil ton afval t.o.v. jaar ervoor		-431	-229
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		-9%	-5%
Kg/inwoner	111,0	101,5	97,1

Luierinzameling

Voor de invoering van Diftar was er nog geen aparte luierinzameling. In 2023 is in totaal 182.000 kg ingezameld. Dit komt overeen met gemiddeld 4 kg extra restafval per inwoner. In 2024 is dit iets gedaald. Momenteel gaat het luierafval direct naar de verbranding, omdat het afval wettelijk gezien na gescheiden inzameling niet gemengd mag worden met de PMD/overig afval dat naar de scheidings- en bewerkingsinstallatie (SBI) van Omrin gaat.

Luierinzameling			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	0	182	163
Verschil ton afval t.o.v. jaar ervoor		182	-19
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		100%	-10%
Kg/inwoner	0	4,0	3,6

Inzameling KCA

De kca-inzameling loopt naar wens. Er zijn twee locaties waar je het kan inleveren. In 2023 is gestopt met de zeswekelijkse KCA inzameling met een eigen KCA auto. Hierdoor is een daling van de hoeveelheid aangeboden KCA ontstaan. Nu beter bekend is waar KCA kan worden aangeboden, is een steiging van het aantal kilo's in 2024 te zien.

KCA			
Jaar	2022	2023	2024
Ton afval	84	52	60
Verschil ton afval t.o.v. jaar ervoor		-32	8
Percentage verschil t.o.v. jaar ervoor		-38%	15%
Kg/inwoner	2	1,1	1,3

4.2 Resultaten nascheiding

Nadat het huishoudelijk restafval gescheiden is ingezameld, wordt het afval nagescheiden in de scheidings- en bewerkingsinstallatie (SBI) van Omrin. Het gaat in ons geval om het nagescheiden van het PMD/ overige afval dat in de grijze container en de boven- en ondergrondse verzamelcontainers wordt aangeboden.

Bij de nascheiding wordt het restafval gesorteerd op soort waardoor er hergebruik van materialen mogelijk is. Het rendement van de nascheiding wordt bepaald door hergebruik van materialen en door nuttige toepassing van organische materialen in de vorm van biogas of biogranulaat.

Het rendement van de nascheiding is de afgelopen jaren gestegen tot 49%. De overige 51% van het materiaal wordt verbrand (met energierugwinning) of gestort.

Scheidingsresultaten SBI					
	2020	2021	2022	2023	2024
Materiaal hergebruik					
Kunststoffen	9,50%	10,20%	9,30%	10,10%	8,70%
Drankenkartons	1,50%	1,60%	1,10%	0,10%	1,70%
Metalen	4,20%	4,20%	4,30%	4,50%	4,50%
Zand/inert	6,50%	4,50%	5,10%	4,70%	4,60%
Totaal materiaalhergebruik	21,70%	20,50%	19,80%	19,40%	19,50%
Nuttige toepassing (biogas, biogranulaat)	19,20%	14,80%	23,90%	29,90%	29,50%
Rendement nascheiding	40,90%	35,30%	43,70%	49,30%	49,00%
Verbranden met energierugwinning	50,00%	57,30%	52,00%	49,20%	44,80%
Verbranden en storten	9,10%	7,40%	4,30%	1,50%	6,20%
Totaal verbranden en storten	59,10%	64,70%	56,30%	50,70%	51,00%

Omrin werkt continue aan de verbetering van de SBI. Ook wordt er gewerkt aan een tweede SBI op Ecopark de Wierde in Heerenveen. Daardoor wordt het rendement van de nascheiding steeds hoger en wordt er minder afval verbrand. De verwachting is dat met de nieuwe SBI een rendement van 60% tot 65% kan worden gehaald.

5. Vragen en meldingen over afval

Inwoners en ondernemers met vragen of meldingen over afval kunnen op verschillende manieren bij de gemeente terecht. Het Meldpunt Woonomgeving is het centrale meldpunt voor vragen of opmerkingen over de woonomgeving, waaronder afval. Met de invoering van Diftar is het e-mailadres afvalscheiden@eemsdelta.nl geopend. Daarnaast is het mogelijk om telefonisch vragen te stellen.

5.1 Via het Meldpunt woonomgeving

In onderstaande tabel is het aantal meldingen over de inzameling van afval via het Meldpunt Woonomgeving weergegeven. Daarbij is het aantal meldingen voor Diftar en tijdens Diftar inzichtelijk gemaakt.

Afval (inzameling)	Voor Diftar		Tijdens Diftar	
	2021	2022	2023	2024
Afvalbakken	137	172	119	115
Afvaldumping/ bijplaatsingen	246	315	407	433
Chemisch afval	67	67	58	62
Fietswrakken	51	57	74	53
Glascontainer	24	20	35	31
Graffiti	23	17	16	16
Grofvuilinzameling	81	57	82	28
Huisvuilcontainers	1.618	776	638	301
Huisvuilinzameling	770	836	621	333
Kadavers	72	67	55	57
Luierinzameling	n.v.t.	n.v.t.	53	19
Ophalen groenafval	236	475	722	79
Overige	120	227	233	171
Overige containers	81	109	153	85
Overslagstation/milieustraat	677	58	104	6
Textielcontainers	5	12	7	7
Vegen	76	95	162	79
Verzamelcontainers	320	319	202	122
Zwerfafval	156	135	249	148
	4.760	3.814	3.990	2.145

Opgemerkt moet worden dat de meldingen kunnen bestaan uit het melden van overlast of onvolkomenheden, maar ook vragen of aanmeldingen kunnen bevatten. Bijvoorbeeld over het ophalen van kerstbomen of de aanvraag van een extra container. Een vergelijking tussen de verschillende jaren geeft daarmee niet altijd een verbetering of verslechtering van de situatie weer.

Het aantal meldingen hangt sterk samen met wijzigingen in de inzameling en de daarmee samenhangende voorzieningen. Bijvoorbeeld de invoering van milieupas.

Dumpingen en bijplaatsingen

Een veelbesproken onderwerp bij de invoering van Diftar is de toename van het aantal afvaldumpingen en bijplaatsingen (afval naast de container). Dit zogenoemde ontwijkgedrag is een logisch en vaak tijdelijk gevolg van Diftar.

We zien met name bijplaatsingen bij de ondergrondse containers met pascontrole. Door (tijdelijk) extra inzet op communicatie, handhaving en door specifieke locaties regelmatig te controleren en schoon te maken blijft het beheersbaar.

Ophalen groenafval

Opvallend in overzicht is de daling van het aantal meldingen over het ophalen van groenafval in 2024. Dit komt doordat het ophalen van kerstbomen in 2023 moest worden aangemeld via het Meldpunt. In 2024 is dit afgeschaft en kunnen kerstbomen bij de groene container worden geplaatst.

Containers en milieustraat

Een daling van het aantal meldingen over huisvuilcontainers en de milieustraat is te verklaren doordat er bij de invoering van Diftar meer extra containers via het Meldpunt werden aangevraagd. Nieuwe regels op de milieustraten en invoering van de afvalpas hebben in de beginfase voor meer vragen gezorgd via het Meldpunt.

5.2 Via e-mail afvalscheiding

Naast het Meldpunt Woonomgeving kunnen er meldingen worden gedaan of vragen worden gesteld via afvalscheiden@eemsdelta.nl. Dit e-mailadres is geopend na de invoering van Diftar in 2023.

In onderstaande tabel is het aantal behandeld e-mailcontacten weergegeven.

Afval (inzameling)	2023	2024
Aantal mailcontact afgehandeld overige onderwerpen	1.680	2.464
Aantal mailcontact milieupas	499	546
Aantal mailcontact containerslot	479	133
Aantal mailcontact extra containers	299	303
Aantal mailcontact aanmelden GHA	483	637
Aantal mailcontact medisch afval	132	49
Aantal mailcontact opvragen ledigingen	58	44
Aantal mailcontact niet leegmeldingen	410	745
	4.040	4.921

De mailtjes "Aantal mailcontact afgehandeld overige onderwerpen" zijn o.a. vragen over wanneer een extra of nieuwe container wordt geleverd, grof groenafval aanmeldingen, vragen over de inzameling, kerstbomeninzameling, milieustraten en mailcontact met Omrin en het NBK.

5.3 Telefonisch via KCC

In 2024 is gestart met het registreren van telefonische contacten met betrekking tot afval. Voor 2023 zijn er geen betrouwbare gegevens beschikbaar over het aantal telefoontjes. De cijfers hieronder geven een indicatie van het aantal geregistreerde telefoontjes en het aantal keren dat deze gesprekken zijn doorverbonden naar de backoffice (beheerders).

Jaar	Aantal Telefoontjes	Aantal doorverbonden naar backoffice
2023	Onbekend	Onbekend
2024	1.648	209

De telefoontjes gaan onder andere over niet geleegde containers of niet werkende- of niet ontvangen milieupassen. Het is belangrijk op te merken dat het aantal telefoontjes in werkelijkheid hoger kan liggen. Met name in 2024, toen de registratie van milieupas bij de ondergrondse containers van start ging. Daarnaast geeft het telefoonteam aan dat het overgrote deel van de bellers direct geholpen kan worden. De benodigde informatie wordt doorgaans zelfstandig opgezocht door de medewerkers, veelal via internet of het intranet.

6. Vragenlijst inwonerspanel

6.1 Inleiding

Er is de afgelopen twee jaar veel data verzameld waarmee we een goed beeld hebben gekregen van het effect van de ingevoerde Diftar maatregelen. Die effecten vertalen zich voornamelijk in de stijgende scheidingspercentages en een afnemende hoeveelheid restafval, maar de maatregelen hebben ook invloed op het gedrag van onze inwoners.

In navolging op de vragenlijst bij de invoering van Diftar, waar de nadruk vooral lag op het inzichtelijk maken van de behoefte van onze inwoners, is er ten behoeve van de evaluatie een vragenlijst uitgezet waarmee we inzicht krijgen in de wijze waarop onze inwoners Diftar ervaren. De vragenlijst is uitgezet bij inwonerspanel en bevat 6 vragen.

Inwonerspanel

Inwoners die graag kennis, ideeën en ervaringen met ons willen delen kunnen zich aanmelden bij het inwonerspanel. Als lid ontvang je een aantal keren per jaar een korte vragenlijst over onderwerpen waar wij op dat moment als gemeente mee bezig zijn.

Ten tijde van de vragenlijst over Diftar maakten 610 inwoners deel uit van het inwonerspanel. De vragen zijn door 446 deelnemers (73%) beantwoord. Opgemerkt moet worden dat er met de resultaten een goed beeld van de ervaring met Diftar is ontstaan, maar dat de resultaten van het inwonerspanel niet als representatief voor de hele gemeente kunnen worden beschouwd.

Toelichting

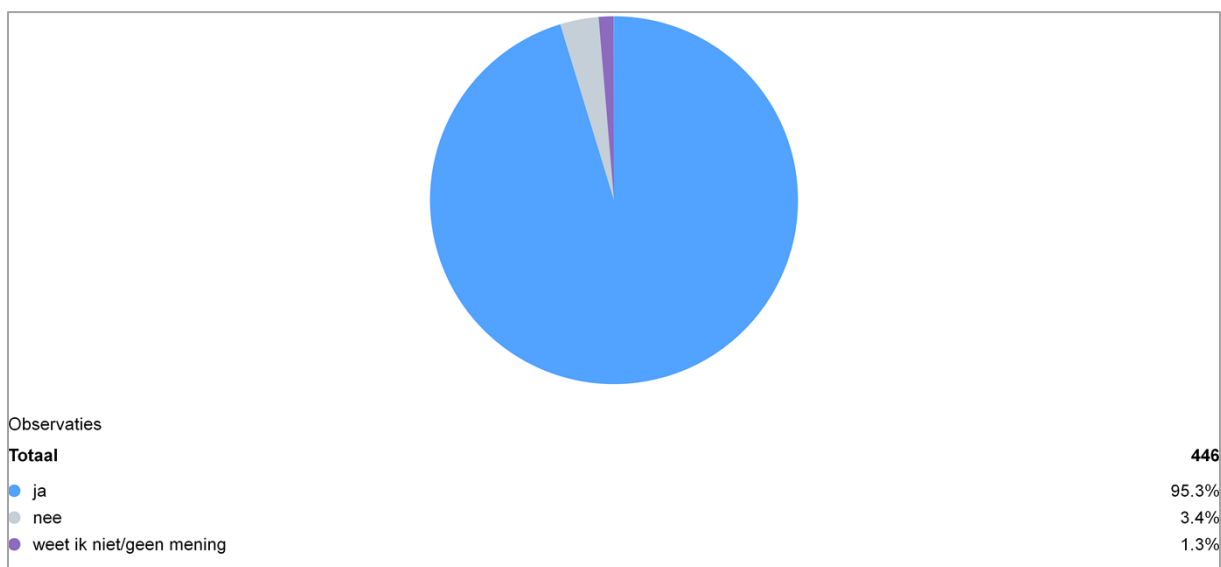
Bij elke vraag was er de mogelijkheid om een toelichting te geven op het antwoord. Ook bevat de vragenlijst een open slotvraag waar respondenten vrije opmerkingen konden plaatsen. De analyse van de toelichtingen en de open slotvraag moet nog plaatsvinden.

Een korte scan van de open vragen laat echter zien dat een veel voorkomende reactie gaat over het verminderen van de hoeveelheid PMD/ overig afval door dit aan de voorkant gescheiden aan te bieden. Met name plastic. In Eemsdelta werken we met nascheiding van het restafval in plaats van voorscheiding. In de communicatie moeten we beter benadrukken wat de voordelen zijn van nascheiding, zowel voor de service, het milieu als voor de kosten.

6.2 Resultaten

Vraag 1:

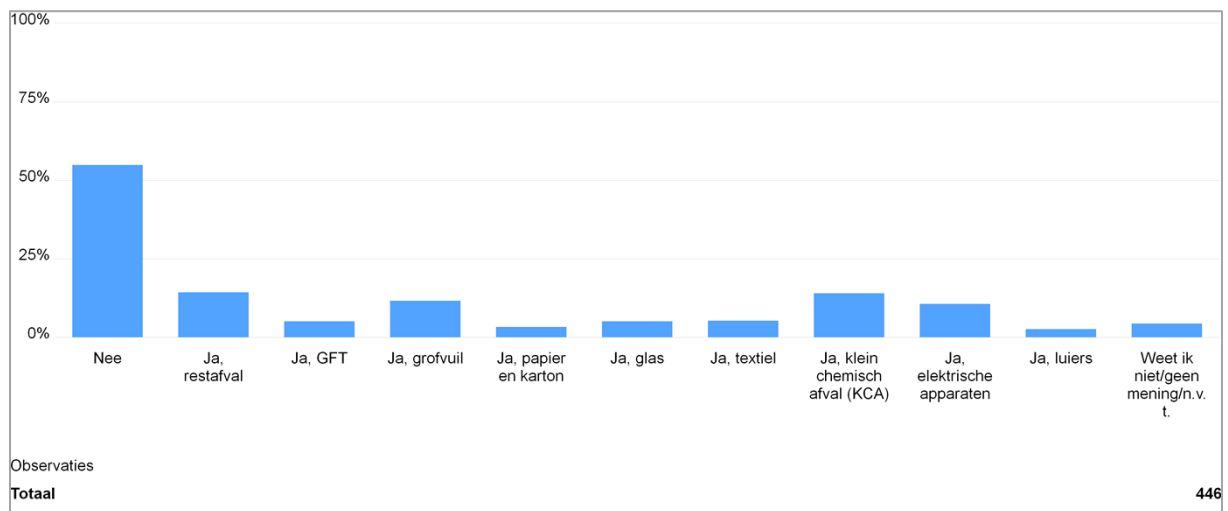
Er zijn verschillende manieren om je huishoudelijk afval aan te bieden. Bijvoorbeeld in de container aan huis, een ondergrondse container, de milieustraat of een speciale inzamelvoorziening, zoals de glascontainer of textielcontainer. Kun je het huishoudelijk afval makkelijk kwijt?

Het resultaat op deze vraag laat zien dat de voorzieningen om afval goed te kunnen scheiden op orde zijn. De voorzieningen en de spreiding van voorzieningen vormen daarmee geen drempel om afval aan te bieden en goed te kunnen scheiden.

Vraag 2:

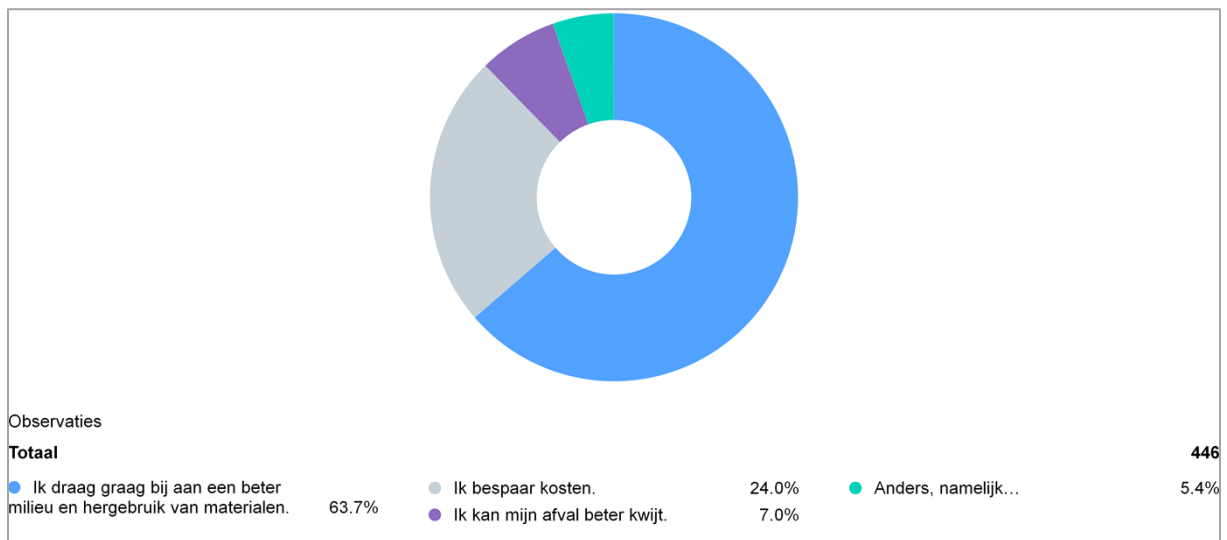
Met behulp van de verschillende voorzieningen kun je het huishoudelijk afval gescheiden aanbieden. Als we ons huishoudelijk afval beter scheiden kan er veel afval worden hergebruikt en wordt er minder verbrand. Is er huishoudelijk afval dat je moeilijk vindt om te scheiden?

Het resultaat op deze vraag laat zien dat het grootste deel van de respondenten (55%) het niet moeilijk vindt om afval te scheiden. Circa 14% heeft moeite met het scheiden van restafval. Vragen die we hier over krijgen hebben vooral betrekking op het scheiden van plastic, dat bij de nascheiding uit het restafval wordt gehaald. KCA en elektrische apparaten worden verhoudingsgewijs minder vaak aangeboden. Een betere communicatie over inleverpunten levert mogelijk een beter resultaat op deze vraag op.

Vraag 3:

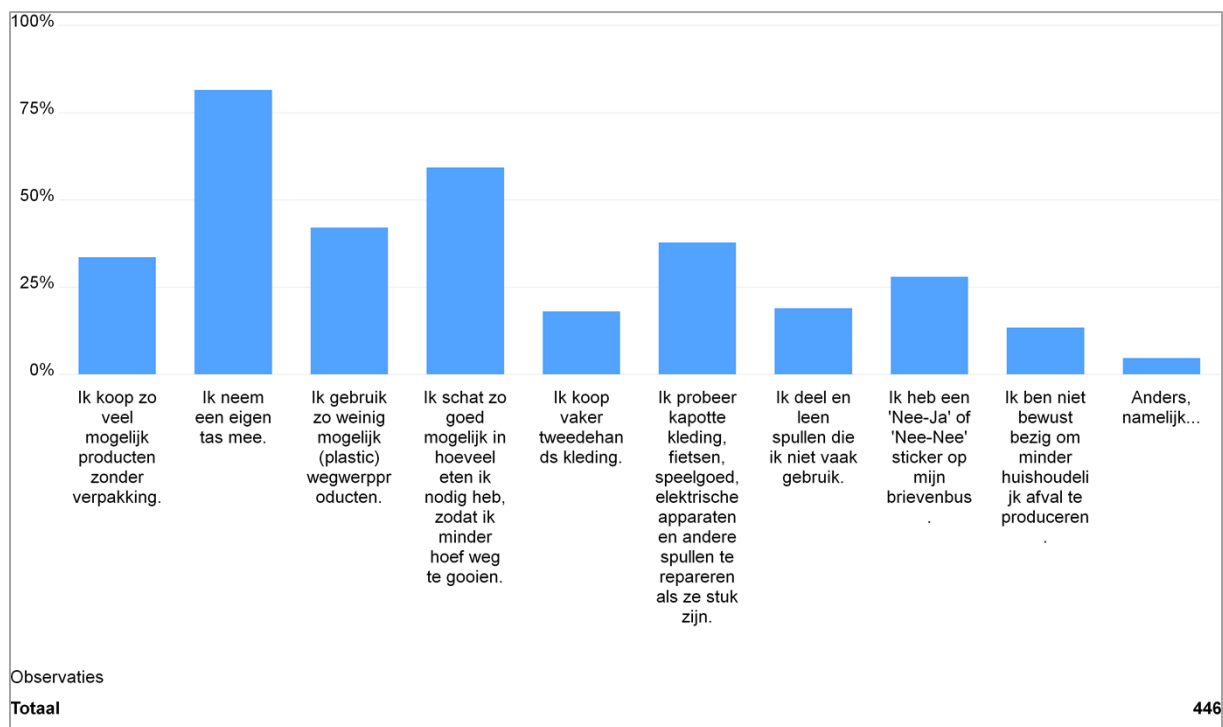
Er zijn verschillende redenen waarom het goed is om minder huishoudelijk afval te produceren en afval beter te scheiden. Wat is voor jou de belangrijkste reden om minder huishoudelijk afval te produceren en afval beter te scheiden?

Het is een mooi resultaat dat 64% van de respondenten de bijdrage aan het milieu en hergebruik van materialen als belangrijkste reden heeft aangegeven om minder afval te produceren. Met 24% is het besparen van kosten ook een belangrijke motivatie.

Vraag 4:

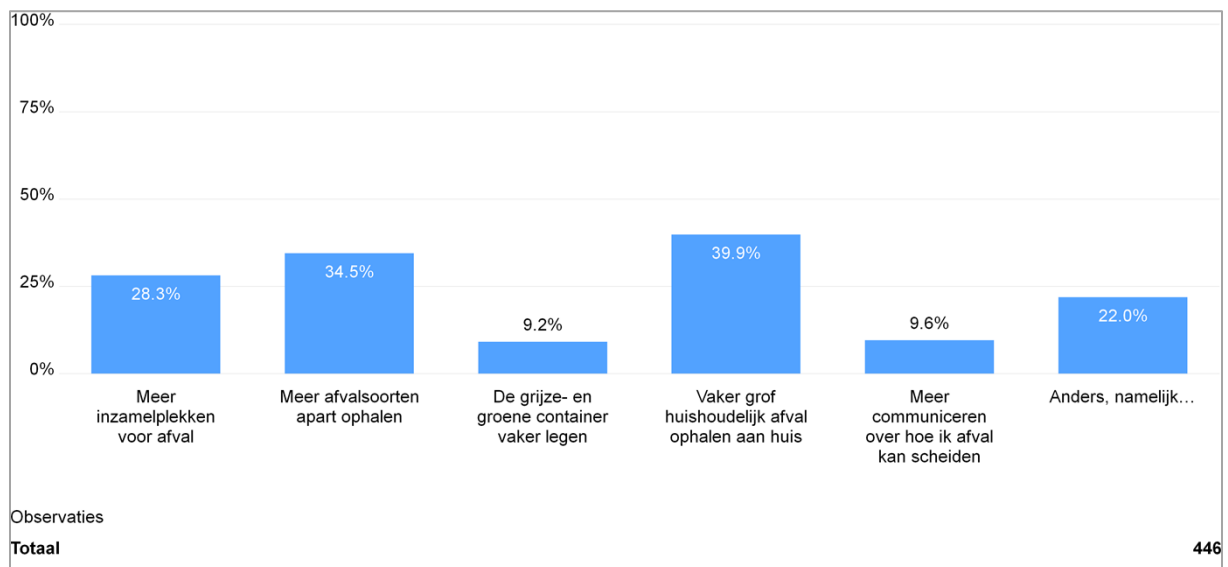
Minder huishoudelijk afval produceren begint bij minder afval in huis halen. Op welke manier ben je bezig om minder huishoudelijk afval te produceren?

De resultaten op deze vraag lopen erg uiteen. Een belangrijke conclusie is dat 82% van de respondenten zich op enige manier inzet om minder huishoudelijk afval te produceren. Deze vraag is ook gesteld in de vragenlijst bij de invoering van Diftar. Een zuivere vergelijking tussen een gemeente brede vragenlijst en het inwonerspanel kan niet worden gemaakt, maar de resultaten uit 2022 komen grotendeels overeen. Opvallend verschil is dat in 2022 een groter percentage heeft aangegeven zo weinig mogelijk (plastic)wegwerpproducten te gebruiken.

Vraag 5:

We willen minder afval produceren en afval beter scheiden. Maar we willen de inzameling van afval ook makkelijk maken. Wat kan de gemeente doen om het scheiden van afval voor jou makkelijker te maken?

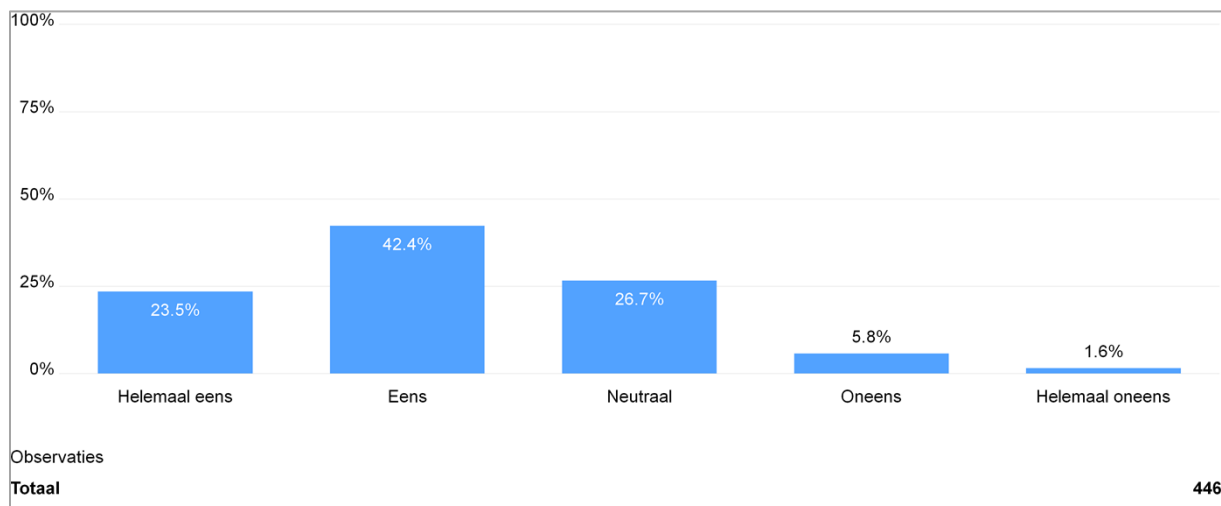

Opvallend is de wens van circa 40% van de respondenten om vaker grof huishoudelijk afval aan huis op te halen. Dit kan namelijk al elke maand. Mogelijk hangt dit resultaat samen met de scheidingsresultaten, waar een toename van de hoeveelheid grof huishoudelijk afval is waargenomen.

De wens om meer afvalsoorten apart op te halen (34,5%) hangt samen met het eerder genoemde resultaat uit de open vragen over de inzameling van plastic. Opgemerkt moet worden dat alle keuze mogelijkheden kostenverhogend werken.

Vraag 6:

Er is genoeg informatievoorziening over het afvalstelsel Diftar.

Het verminderen van afval en het beter scheiden van afval met Diftar valt of staat met een goede communicatie en informatievoorziening. Het resultaat van deze vraag laat zien dat de gepleegde inzet er voor zorgt dat het merendeel van de respondenten tevreden is over de informatievoorziening over Diftar.

6. Financiën

6.1 Opbouw afvalstoffenheffing

Sinds de invoering van Diftar is de afvalstoffenheffing opgebouwd uit een vast en variabel deel. Het vaste deel bestaat uit vaste kosten en is voor elk huishouden gelijk. Het variabele deel bestaat voor huishoudens uit de totale kosten voor het aantal keer dat de grijze container wordt aangeboden en de kilo's restafval die worden aangeboden.

Met deze opbouw van de afvalstoffenheffing hebben inwoners invloed op de hoogte van de totale afvalstoffenheffing volgens het principe 'scheiden loont en de vervuiler betaalt'.

Een uitzondering zijn de huishoudens in de hoogbouw. Deze huishoudens betalen alleen een vast bedrag (vastrecht + opslag). Vanaf 1 januari 2026 gaan huishoudens in de hoogbouw naast vastrecht een vast bedrag per klepbeweging van de ondergrondse container betalen (vastrecht + aantal klepbewegingen). De vaste opslag verdwijnt daarmee waarmee inwoners in de hoogbouw ook invloed krijgen op de hoogte van de totale kosten van de afvalstoffenheffing.

6.2 Ontwikkeling tarieven afvalstoffenheffing

De gemeenteraad en het college zijn wettelijk verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Met de afvalstoffenheffing wordt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval bekostigd. Op basis van de Wet Milieubeheer mag de afvalstoffenheffing maximaal kostendekkend zijn.

De kosten bestaan uit de inzameling en verwerking van de verschillende afvalstromen aan huis en op de milieustaten. Maar ook kosten voor de regeling voor medisch afval en beheer van het containerpark komen ten laste van de afvalstoffenheffing.

In onderstaande tabel is de afvalstoffenheffing van de jaren 2023 en 2024 weergegeven.

Ontwikkeling afvalstoffenheffing	2023	2024
Vastrecht	€ 188,55	€ 194,20
Opslagtarief hoogbouw	€ 88,60	€ 89,42
Tarief hoogbouw totaal (vastrecht + opslag)	€ 277,15	€ 283,62
Legen restafvalcontainer 180 ltr	€ 1,00	€ 1,03
Legen restafvalcontainer 240 ltr	€ 1,35	€ 1,39
Tarief per kg	€ 0,22	€ 0,23

Doordat er in 2023 minder afval is aangeboden dan verwacht, waren er minder inkomsten uit afval. De zogenoemde Diftar paradox. Hierdoor zijn de verwachte inkomsten in 2024 bijgesteld, wat heeft geleid tot een verhoging van de afvalstoffenheffing. Tevens heeft er een correctie op het aantal huisaansluitingen plaatsgevonden.

6.3 Ontwikkeling afvalkosten per huishouden

De jaarlijkse afvalkosten voor een huishouden bestaan uit het vastrecht plus het totaal aantal ledigingen en het totaal aantal kilo's afval. In 2022, voor de invoering van Diftar, varieerden de afvalkosten in de voormalige drie gemeenten sterk.

Met het prijspeil van 2024 zouden de afvalkosten zonder Diftar in 2024 gemiddeld uitkomen tussen de € 320 en € 350 voor een meerpersoonshuishouden.

In onderstaande tabel is een overzicht van de afvalkosten in de afgelopen twee Diftar jaren weergegeven.

Afvalkosten huishoudens met Diftar (geen hoogbouw)	2023	2024
Minder dan € 200	1,7%	0,9%
Tussen € 200-€ 250	25,4%	26,6%
Tussen € 250-€ 300	33,0%	33,1%
Tussen € 300-€ 350	22,0%	21,7%
Tussen € 350-€ 400	9,7%	9,9%
Meer dan € 400	8,2%	7,8%

Uit de tabel kan worden opgemaakt dat in 2024 circa 59% van de huishoudens minder dan € 300 aan afvalkosten betaald. Circa 80% betaald minder dan € 350. Op basis van de bovengenoemde prognose voor de afvalkosten zonder Diftar kan daarmee worden geconcludeerd dat een groot deel van huishoudens minder afvalkosten betaald door de invoering van Diftar.

7. Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

Op basis van de evaluatie over de Diftar jaren 2023 en 2024 worden er een aantal conclusies getrokken. De conclusies kunnen worden gezien als een voorlopig resultaat van de invoering van Diftar in de gemeente Eemsdelta.

De basis is op orde

Twee jaar na de invoering van Diftar kunnen we concluderen dat de basis op orde is. De meeste beleidsonderdelen zijn doorgevoerd en leveren het gewenste resultaat. We zien dat niet alleen terug in de scheidingsresultaten, maar ook in de reacties van het inwonerspanel. De basisvoorzieningen om Diftar succesvol te kunnen laten functioneren zijn op orde.

Goede stappen in realiseren VANG doelstelling

De hoeveelheid restafval is met de invoering van Diftar fors gedaald van 160 kilo per persoon in 2022 naar 128 kilo per persoon in 2024. Het scheidingspercentage is de afgelopen twee jaar gestegen naar 77%. In twee jaar zijn er daarmee goede stappen gezet in realiseren van de VANG doelstellingen.

Meer grofvuil aangeboden

De vele verhuisbewegingen en verbouwingen die als gevolg van de versterkingsopgave en de verduurzaming optreden drukken op het realiseren van de VANG doelstellingen. Dat zien we met name terug in de hoeveelheid aangeboden grof huishoudelijk afval.

Betere afvalscheiding hoogbouw

De hoeveelheid PMD/overig afval is sinds de invoering van Diftar met een kwart afgenomen. De verwachting is dat wanneer alle GFT-zuilen zijn geplaatst de hoeveelheid PMD/overig afval in de ondergrondse containers bij hoogbouw zal afnemen en de hoeveelheid gescheiden GFT-afval zal toenemen. Dit effect wordt naar verwachting versterkt wanneer vanaf 2026 inwoners bij hoogbouw per klepbeweging voor hun PMD/overig afval gaan betalen.

Hoog rendement nascheiding

Het rendement van de nascheiding in SBI van Omrin is de afgelopen 5 jaar met 10% toegenomen. Daarmee wordt het aangeboden PMD/ overige afval uit onze gemeente voor een aanzienlijk deel hergebruikt. Door uitbreiding van de SBI zal dit percentage de komende jaren verder stijgen.

Bewust minder afval

Uit de vragenlijst voor het inwonerspanel blijkt dat 64% van de respondenten het milieu en hergebruik van materialen als belangrijkste reden heeft aangegeven om minder afval te produceren. Het belang van het realiseren van de VANG doelstelling wordt daarmee door een groot deel van het inwonerspanel onderstreept.

Tevreden over informatievoorziening

Uit de vragenlijst voor het inwonerspanel blijkt dat meer dan 65% van de respondenten tevreden is over de informatievoorziening over Diftar. Dit is een belangrijke constatering, aangezien het succes van Diftar valt of staat met een goede communicatie en informatievoorziening.

Lagere afvalkosten

Een vergelijking tussen de verwachte afvalkosten zonder Diftar en de afvalkosten in de jaren 2023 en 2024 met Diftar laat zien dat een groot deel van de huishoudens minder betaalt voor hun afval door de invoering van Diftar.

7.2 Aanbevelingen

Op basis van de evaluatie over de Diftar jaren 2023 en 2024 worden er een aantal aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen hebben betrekking op de beleidsdoelstellingen en de beleidsonderdelen en hebben als doel de beleidsdoelstellingen te realiseren en de balans tussen service, milieu en kosten (afvaldriehoek) te verbeteren.

Beleidsdoelstellingen

In de actualisatie van het beleid dient rekening te worden gehouden met de verandering van scheidingspercentage naar recyclepercentage. Gebaseerd op de nieuwe VANG recycledoelstelling dient in de actualisatie van het beleid een recyclepercentage van 60% voor 2030 te worden opgenomen.

Beleidsonderdelen

Inzameling oud papier en karton

De inzameling van oud papier en karton wordt uitgevoerd door PreZero, samen met verenigingen. De verenigingen ontvangen daarvoor de opbrengst uit het oud papier en karton. Die opbrengst wordt bepaald door het markttarief voor oud papier en karton minus de kosten voor de inzameling. Het bedrag wat overblijft is voor de verenigingen.

Op basis van de 'Regeling vergoeding op inzameling oud papier en karton gemeente Eemsdelta 2023' ontvangen de inzamelende verenigingen een vergoeding (garantieprijs) van de gemeente als het markttarief lager is dan de kosten voor de inzameling. De garantieprijs is vastgesteld op € 35 per ton. De verenigingen ontvangen daarmee gegarandeerd € 35 per ton. Als het resultaat van het markttarief en de inzamelkosten hoger is dan de garantieprijs, dan ontvangen de verenigingen de hogere vergoeding.

Het markttarief van oud papier en karton fluctueert elke maand. In onderstaande tabel is de opbrengst versus de kosten per ton in 2023 en 2024 weergegeven.

Opbrengst versus kosten (per ton)	2023	2024
Markttarief oud papier en karton (gemiddeld)	€ 62,00	€ 88,00
Kosten inzameling	€ 87,50	€ 87,50
Sub resultaat	- € 25,50	-€ 0,50
Uitkering garantieprijs	€ 35,00	€ 35,00
Resultaat voor gemeente	€ -60,50	-€ 34,50

In 2023 bedroegen de kosten voor de inzameling van oud papier en karton incl. de uitkering van de garantieprijs € 138.000. In 2024 was dit € 70.000. De marktprijs voor het oud papier en karton was in 2024 gestegen.

Het is aan te bevelen om te onderzoeken of er naast de ondergrens van € 35 per ton ook een maximum kan worden gehanteerd. Als het resultaat van het markttarief en de inzamelkosten hoger is dan het maximum bedrag, komen de opbrengsten ten goede van de gemeente.

Inzameling luiers

Bij vaststelling van het beleid is besloten tot het gescheiden en kosteloos inzamelen van luiers. Reden is dat luiers in massa en gewicht veel invloed hebben op het gewicht in de grijze container en het aantal keren dat de container wordt aangeboden.

Om gezinnen met kleine kinderen te ontzien, zijn er verspreid door de gemeente 28 luiercontainers geplaatst. De containers worden wekelijks apart geleegd en zijn vrijwel altijd vol. Er is de afgelopen twee jaar gemiddeld 172 ton luieraafval per jaar ingezameld.

Het is aan te bevelen de aparte inzameling van luiers te herzien. In onderstaande tabel is de afvaldriehoek voor de luierinzameling weergegeven.

	Gescheiden inzameling	Aanbieden met huisvuil in grijze container
Milieu	Geen afvalscheiding mogelijk (luiers gaan naar de verbranding)*. Geen hergebruik en nuttige toepassing van grondstoffen.	Betere afvalscheiding, omdat het nog door de scheidingsfabriek gaat. Dit bespaart ongeveer 2 kg restafval per inwoner.
Kosten	Inzamel- en verwerkingskosten hoger door aparte route en verbrandingstoeslag. Inwoner met luieraafval heeft lagere kosten.	Vervuiler betaalt. Inwoners met minder of geen luiers hebben lagere kosten. Geen aparte inzamelkosten
Service	Hogere service voor inwoners met luieraafval. Dekking van het aantal containers nooit voldoende waardoor niet iedereen even gemakkelijk bij de een container kan komen.	Iedereen dezelfde service. Geen bijplaatsingen en stankoverlast Geen afval vanuit andere gemeenten of kinderdagverblijven bij het huisvuil van de gemeente.

* Afvalstromen die gescheiden worden ingezameld mogen wettelijk gezien later niet worden gemengd met andere afvalstoffen, bijvoorbeeld met het restafval. Hierdoor kunnen luiers niet worden verwerkt in de SBI van Omrin en wordt het luieraafval verbrand. Er zijn namelijk onvoldoende partijen in Nederland die apart ingezamelde luiers duurzaam kunnen verwerken.

De kosten per jaar voor de luierinzameling zijn gemiddeld € 45.000 over de jaren 2023 en 2024. Door de te stoppen met aparte luierinzameling vervallen de jaarlijkse inzamel- en verwerkingskosten en resulteert dit in een voordeel op de begroting van € 77.000. Dit voordeel kan worden ingezet voor een lastenverlichting van alle huishoudens en/of worden gebruikt om een regeling te treffen voor gezinnen met kleine kinderen. Bijvoorbeeld met een korting op het aantal kilo's restafval dat ze aanbieden.

	Gescheiden inzameling	Aanbieden met huisvuil in grijze container
Kosten inzameling en verwerking met verzamelcontainers	€ 45.000	- € 45.000
Inkomsten tarief per kg en ledigingen		- € 52.000
Kosten verwerking Omrin	€ 0	€ 20.000
Netto kosten	€ 45.000	- € 77.000

Grof huishoudelijk afval op de milieustraat

Inwoners kunnen drie keer per jaar gratis grofvuil naar de milieustraat brengen. Vanaf de vierde keer moet er worden betaald. Deze regeling drukt op de afvalstoffenheffing. Ook is deze regeling niet voor iedereen geschikt, bijvoorbeeld voor inwoners met een lichamelijke beperking of zonder vervoersmiddel.

In de balans van service, milieu en kosten is het aan te bevelen deze regeling herzien. Door het aantal keren gratis brengen te verlagen van drie keer naar één keer per jaar, stijgen de inkomsten op de milieustraat tussen de € 60.000 en € 70.000 per jaar. Deze wijziging past binnen de het beleid 'de vervuiler betaalt'. De impact op de service is daarnaast beperkt. Meer dan helft van de aanbieders maakt slechts één keer per jaar gebruik van de milieu straat.

Aanbieders grofvuil	2023		2024	
Aantal aansluitingen >3 keer	466	7,0%	741	10,3%
Aantal aansluitingen 3 keer	632	9,4%	868	12,1%
Aantal aansluitingen 2 keer	1650	24,6%	1763	24,5%
Aantal aansluitingen 1 keer	3955	59%	3822	53,1%

Het is goed mogelijk om deze wijziging gefaseerd door te voeren.